

Nr 10.

Av herrar **Senander** och **Hagberg** i Stockholm, *angående uppsägning av Sveriges medlemskap i Unesco.*

Vid höstriksdagens sammanträde den 26 november förra året framställde undertecknad Senander en interpellation till utrikesministern vari frågades, om utrikesministern hade för avsikt att med anledning av Franco-Spaniens inval i Unesco taga initiativ till att Sverige uppsade sitt medlemskap i nämnda organisation. Andra kammaren gav tillstånd till interpellationens framställande.

Interpellationen blev icke besvarad. Något meddelande om orsaken härtill gavs icke. Det måste anses som i synnerlig grad anmärkningsvärt att ett aktuellt utrikespolitiskt spörsmål på detta sätt nonchaleras av utrikesministern. Det förtjänar erinras, att Franco-Spaniens inval i Unesco och i samband därmed frågan om Sveriges medlemskap i denna organisation var och är av stort allmänt intresse. Dessa frågor var därför i hög grad förtjänta av att belysas i en interpellationsdebatt i riksdagen, så mycket mera som redan tidigare tvivlande röster höjts både inom och utom riksdagen om ändamålsenligheten för vårt land att engagera sig i Unesco.

Då sålunda interpellationen icke besvarats vill vi på nytt motionsvägen resa frågan.

Det kan nu inte råda någon tvekan om att Franco-Spaniens inval i Unesco var ämnat som en förberedelse till fasciststatens inträde i FN. Länge torde det inte dröja förrän den av USA dirigerade majoriteten beviljar Hitlers och Mussolinis ärelöse vapenbroder säte och stämma i FN. Därmed skulle kapituleringen för fascismen, som började med invalet i Unesco och andra eftergifter för Franco-Spanien, vara fullbordad.

Unescomajoritetens utmanande hållning har väckt den starkaste opposition inom de vidaste kretsar av folken i de flesta länder. I ett uttalande redan före invalet protesterade flera kända katalanska flyktingar hos Unesco mot planerna på att ge Franco-Spanien medlemskap, bland annat under motivering, att »Francoregimens lagstiftning mot och undertryckande av den katalanska kulturen står i motsats till Unescos principer». Efter beslutet har delegationsmedlemmar och tjänstemän inom Unesco antingen lämnat eller förklarat sig skola lämna Unesco. En del medlemmar av Frankrikes unescodelegation avgick sedan de fått kännedom om beslutet. Tre framträdande medlemmar av den norska nationalkommissionen har dragit sig tillbaka som protest mot beslutet under stark kritik mot att den norska delegationen avhöll sig från att rösta. Slutligen har Polen begärt sitt utträde och kommer troligen att följas av Ungern och Tjeckoslovakien.

Även i vårt land har starka protester höjts mot beslutet. Såväl den socialdemokratiska som folkpartistiska ungdomen har genom sina huvudorganisationer vänt sig mot Franco-Spaniens medlemskap i Unesco. Krav restes, att den svenska delegationen skulle rösta mot förslaget härom. Även protester i andra former har förekommit. Ingen enda röst har höjts för beviljandet av Franco-Spaniens ansökan.

Sverige och svenska folket gav under spanska inbördeskriget otvetydiga bevis för sina sympatier gentemot den demokratiska sidan i striden. En naturlig konsekvens därav borde nu ha varit, att Sverige tagit klart avstånd från Franco-Spanien i Unesco. Det hade varit en ståndpunkt i överensstämmelse med svenska folkets enhetliga vilja och demokratiska traditioner. I stället fick den svenska delegationen direktiv att nedlägga Sveriges röst, eller med andra ord, vårt land intog ingen ståndpunkt alls.

En känd SSU-are i Göteborg har i en insändare i Ny Tid uttryckt sin besvikelse över denna hållning på ett sätt, som vi tror svarar mot en ganska utbredd mening. Han förklarar bland annat:

Vad hände? Som vanligt (bittert att behöva säga det) la' Sverige ner sin röst. Man har en kuslig känsla utav att hade man bara haft tillräckligt med mod skulle man ha röstat för Franco!

En annan känsla som tränger på är denna: är vi så beroende av Amerika att vi inte vågar ha en egen uppfattning i en så för hela demokratin vital fråga?

Uppenbart är att endast ett klart och otvetydigt ställningstagande redan nu från vårt lands sida kan medverka till förhindrande av att Franco-Spanien via Unesco lotsas in i FN. Ingen behöver betvivla att Sveriges utträde ur Unesco skulle väcka genljud i hela världen. Det skulle bli en allvarlig tankeställare för de krafter som under demokratisk täckmantel samarbetar med Franco-Spanien och andra fascistiska stater. Säkert skulle också ett sådant steg från vårt lands sida påverka andra stater samtidigt som det skulle verka stimulerande på fredens och frihetens krafter över huvud taget, icke minst de landsflyktiga spanska antifascisterna.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen med omedelbar verkan måtte besluta uppsäga Sveriges medlemskap i Unesco.

Stockholm den 16 januari 1953.

K. Senander.

H. Hagberg.